

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. V. Per quid Christus sit formaliter præsens in Eucharistiâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

indivisibilem, juxta quod superius diximus non posse consecrari nisi minime sensibile, & inde arguit non obstare quamdam rationem modo quo ibi erat propofita, quò minus Christus possit in Sacramento videri.

50.
Sententia
affirmans
probatur,

Oppositum nihilominus tenet Soto, Suarez & alii passim. Christus namque vi consecrationis ponitur sub omni eo, sub quo præerat aliquid substantiæ panis & vini: atqui indivisibilibus quantitatis & specierum correspondebant antea indivisibile entitativa substantiæ panis & vini: ergo etiam his per consecrationem destructis, succedit Christus. Confirmatur: quia præsentia Christi est in hoc Sacramento continua; sicut animæ rationalis in corpore, & Angeli in spatio: quæ tamen alioquin continua numquam esset, sed per infinita indivisibilia copulancia interrumpetur: quin immo sequeretur illa non actu & sine fine fore divisam in omnem sui partem.

51.

Dices: Post separationem specierum consecratarum resultant nova indivisibilia terminantia, uti & per earundem unionem nova indivisibilia copulancia: atqui sub illis non est Christus; cum noviter non possit esse præsens, ubi antea non erat sine nova consecratione: ergo neque Christus est sub aliis. Resp. I. Neg. Conf. nam alia sunt consecrata, non sic indivisibilia noviter resultantia, uti nec quantitas aut substantia noviter accedens: non videtur autem Christus noviter fieri præsens sine nova consecratione.

An sit præsens sub partibus de novo resultantibus.

Responderi II. cum variis posset Neg. Min. eò quòd cum indivisibilia ista partibus intimè inhereant, debeat Christus illis esse præsens vi partium, etsi non proximè vi verborum consecrationis: vi cujus tamen Christus succedit in locum panis respectu accidentium, adeòque etiam respectu indivisibilium quantitatis ex specierum divisione aut copulatione resultantium, quæ cum non habeant sibi correspondentem substantiam aut indivisibilia seu terminos substantiales panis, habebunt utique corpus Christi sibi correspondens.

52.
Iudicium
Auctoris de
hac tota cõ-
roversia.

Et hoc quidem modo solet posterior opinio defendi, ac prioris fundamentum dissolvi. Ego tamen non video ullam rationem dubitandi, quin suppositis indivisibilibus, Christus necessariò sit quibusvis intimè præsens, utpote existentibus in eodem loco cum partibus continui. Sicut necessariò est præsens speciebus seu accidentibus etiam de novo productis, v. g. calori hostiæ &c. Aliqua forte difficultas esset in sententia ponente unionem physicam inter corpus Christi & species, an scilicet in punctis denuò resultantibus exurgat de novo unio Christi ad hujusmodi puncta. Sed alii non difficulter quoque illam unionem admittent exurgere, conformiter ad dicta num. præced. vel

etiam fortè negabunt, dicentes, ad id requiri novam consecrationem.

Q U Æ S T I O . V .

Per quid Christus sit formaliter præsens in Eucharistia?

SUPPONO, corpus Christi non consisti in speciebus sacramentalibus tantumquam locatum in loco: ad hoc enim deberet superficie concari à specierum proximè appropinquari; quod non fit, cum omnes species intimè penetret; sicut ante consecrationem penetrabat panis, qui ob hoc non dicebatur esse sub speciebus tantumquam loco, uti generatim substantia non est in accidentibus suis, v. g. anima in scientia, ignis in calore &c. tamquam in loco.

DICO I. Non intercedit formalis unio inter species & corpus Christi. Ita Scotus, Durandus, Gabriel, Suarez & alii passim contra Nonnullos. Probat: quia nullum istius unionis apparet fundamentum. Non enim intercedit unio substantialis materiæ ad formam, ut patet. Neque etiam accidentis cum subiecto: cum juxta fidem accidentia panis hic sint sine subiecto substantiali. Et alioquin corpus Christi denominaretur ab illis album, rotundum, madidum &c. quod nemo dixerit. Non denique unio aliqua hypostatica: tam miraculosæ enim & extraordinariæ unionis (sine qua facile est explicare Eucharistiæ Mysterium) non subest sufficientis fundamentum. Alia autem unio physica non reperitur, quæ hic posset statui cum sufficienti fundamento aut necessitate. Adde sine omni unione formali sufficienter, immo facile, explicari quidquid fides de Mysterio Eucharistiæ docet.

Nec refert, quòd corpus Christi in hoc Sacramento succedat substantiæ panis, quæ accidentibus erat formaliter unita: non enim succedit quoad modum, quo panis existebat sub speciebus; sed tantum quoad hoc, quod ubi antea erat panis, ibi post consecrationem sit corpus Christi.

Nec refert etiam, quòd dum species moventur, transducantur, tanguntur &c. hæc etiam dicantur de corpore Christi; adeòque inter illud & species videatur esse communicatio idiomatum, quæ tamen supponit unionem hypostaticam. Nam si esset communicatio idiomatum, corpus Christi deberet etiam dici rotundum, madidum &c. & vicissim species deberent dici animatæ, rationales &c. Alia autem prædicationes fundantur in eo, quòd mutationes contingentes circa species concomitantur proportionatè mutationes circa corpus, v. g. dum moventur species, ponitur proportionatus motus in corpore, quod tunc

tunc dicitur moveri a motu sibi proprio. Frequenter tamen non adsunt in corpore mutationes correspondentes: & tunc vel nullo modo illud denominant; nec coagulationis vel frigiditatis speciebus, non dicitur calefieri aut frigidari corpus Christi: vel non nisi per metaphoram aut extrinsecam denominationem; prout corpus Christi dicitur solum tangi, videri &c. dum haec fiunt circa species. Similiter corpus & sanguis miseri, mixtis panis & vini speciebus, uti & frangi fractis speciebus, seu quatenus Sacramentum Corporis & Sanguinis miscetur aut frangitur, & non aliter, juxta illud quod canitur in Secquentia: Nulla rei sit scissura, signi tantum sit fractura.

Dico II. Inter corpus Christi & species nulla intercedit unio effectiva seu attractiva, ut vult Suarez d. 47. sect. 3. concl. 2. existimans corpus Christi per illam unionem seu potius actionem conservare accidentia extra subjectum, & a se trahere, & vicissim accidentia conservare, & trahere ad se corpus Christi; sicut magnes (inquit) trahit & retinet apud se ferrum. Et ad hunc dicendi modum etiam accedit Lugo disp. 6. sect. 2. Sed probatur Conclusio: quia juxta modum loquendi auctoritatum constituitur Christus in hoc Sacramento potius per modum praesentiae & conjunctionis, quam per modum actionis. Neque etiam ipse Suarez praesentiam sacramentalem in tali actione constituit. Et disp. 50. sect. 4. Ex professio probat istam unionem effectivam non posse esse terminum formalem transsubstantiationis; quae tamen formaliter tendere debet ad unionem seu praesentiam Christi cum speciebus sacramentalibus. Deinde ista unio effectiva nequit explicari sine potentia obedientiali, ut patet; haec autem non videtur admittenda. Praeterea sic corpus Christi conservaret species extra subjectum, & species vicissim conservarent corpus in esse sacramentali: quae mutua causalitas non videtur possibilis. Denique etsi possibilis foret, non est tamen sufficiens fundamentum illam astruendi: cum sine illa possit mysterium facilius & commodius explicari. Species namque conservantur extra subjectum a Deo: indissolubilis autem concomitantia corporis Christi & specierum sufficientissime refertur in decretum Dei, quo infallibiliter decrevit corpus Christi conservare sub speciebus consecratis. Et quamvis decretum hoc arguat aliquam unionem effectivam moralem specierum in corpus, quatenus vi specierum sub illis perseverat corpus in esse sacramentali; nullatenus tamen arguit unionem effectivam physicam specierum in corpus vel contra.

Dico III. Christus formaliter est praesens in hoc Sacramento per novam praesentiam ad species panis & vini. Ita expressè Scotus dist. 10. quest. 1. num. 10. & plures

alii. Probatur: quia non requiritur alioquin formalis vel effectiva, ut ex praemissis patet: non restat autem aliud quam haec praesentia. Deinde per hanc praesentiam commodè & sufficienter salvantur omnia, quae fides docet de hoc mysterio. Consonat etiam modus loquendi auctoritatum, quae significant Christum in hoc Sacramento esse per modum alicujus praesentiae ad ipsas species. Immerito autem Aversa quest. 3. sect. 3. revert & refutat Scotum quasi docentem, quod praesentia sacramentalis Christi per se & primario ac intrinsecè non referatur ad species sacramentales instar cujusdam conjunctionis cum illis, sed ad locum seu spatium in quo sunt species & cum speciebus Christus. Quod tamen Scotus supra expressè negat. Et n. II. refutat ex eo, quod Christus per praesentiam sacramentalem nullo modo determinetur sic ad unum locum seu ubi, ut sibi repugnet alius locus vel ubi. Variata quoque praesentia locali; quae respicit spatium, non variatur praesentia Christi ad species. Est autem haec praesentia ad species respectus quidam & ordo ad easdem, ut rectè Scotus sup. Aversa sup. & alii. Non voluit tamen dicere Scotus, quod sit relatio transcendentalis, ut eum explicat Aversa; cum talis relatio sit subjecto identificata, & ab illo inseparabilis: nisi relationem transcendentalem quis vocet omnem, quae non est de praedicamento ad aliquid, Scotus itaque docet esse respectum extrinsecus advenientem, ad quem datur per se actio, & spectare per quamdam similitudinem vel reductionem ad ubi seu praesentiam localem. Quod etiam docet eadem dist. 9. n. 2.

Petes I. An praesentia Christi in hoc Sacramento vel in loco specierum sit definitiva? Aliqui asserunt: alii negant. Sed quaestio solum est de modo loquendi. In qua constat, praesentiam hanc eatenus convenire cum definitiva, quatenus corpus Christi modo indivisibili statuit in definito & determinato loco, specierum scilicet, sic ut per illam non statuatur extra hunc locum, nec per aliam aliquam sit ubique. Differt tamen penes hoc, quod supponat necessario praesentiam ejusdem corporis alibi, scilicet modo naturali & circumscriptivo. Quodque etiam de facto compatiatur praesentias similes ejusdem corporis sub aliis speciebus sacramentalibus: immo juxta Suarez quem citat & sequitur Dicastillo disp. 5. dub. 20. praesentia haec talis sit, ut ei ex se non repugnet corpus per illam praesens reperiri alibi cum simili praesentia. Quod denique per illam non ita definitur corpus Christi determinato spatio, quin posset esse praesens majori & majori, si quantitas specierum foret major: cum alioquin praesentia definitiva, v. g. angelica, habeat magis determinatam sphaeram.

mento per novam praesentiam ad species;

Non ad locum, in quo sunt species: ut falsò imponitur Scoto.

Quid tandem sit haec praesentia sacramentalis.

§8. An praesentia Christi sub speciebus sit definitiva.

59.
Præsentiâ
Sacramen-
talis ex na-
tura rei non
dependet à
naturali.

Petes II. An præsentiâ sacramentalis de-
pendeat à naturali? Resp. non dependere
intrinsecè & ex natura rei, adeò ut Christus
potuisset priùs produci in Sacramento,
quàm in utero Virginis. Ita Scotus d. 10. q. 4.
num. 4. & seqq. & consentiunt Vasquez, Suarez
& passim alii. Quidquid Caietanus quest. 76.
art. e. opinionem Scoti chimericam appel-
let; cuius potiùs censuræ tale epitheton
congrueret. Ratio est: quia nullum potest
tam necessariæ dependentiæ ex natura rei
assignari fundamentum. Potuisset enim
Deus Eucharistiam ita instituere, ut non fu-
isset necesse ad valorem consecrationis ip-
sius verba proferri in persona Christi, sed
solum recitativè proferri; vi autem validæ
consecrationis fuisset Christus etiam primò
ponendus sub speciebus, etsi alibi non esset,
immo nec fuisset.

60.
Sed de facto
& ex divi-
na ordina-
tione.

Juxta præsentem tamen Dei ordinatio-
nem præsentiâ sacramentalis dependet à
naturali, sic ut si Christus nullibi esset in
præsentiâ naturali, non possit esse aut ma-
nere alicubi in Sacramento. Ita Doctores
communiter, nec dissentit Scotus. Ratio est:
quia Christus secundum præsentiâ natu-
ralem est velut exemplar juxta quod regula-
tur præsentiâ sacramentalis. Unde quia
Christus jam in cælo est gloriosus, est etiam
talis in Sacramento: quia tempore ultimæ
coenæ erat mortalis & passibilis, erat etiam
talis in Sacramento, quàmvis ut ibi esset mo-
do impassibili: quia in triduo erat mortuus,
fuisset etiam tunc talis in Sacramento. Qua-
re corpus Christi, quod tempore ultimæ coe-
næ erat in Sacramento vivum & mortale, fu-
isset tempore tridui in eodem Sacramento,
si reservatum esset, mortuum, & rursus post
triduum immortale & redivivum, ut etiam
patet ex doctrina Scoti d. 11. q. 3. n. 28. cui
consentiunt alii. Proinde similiter in Sa-
cramento omnino esse desisset, si corpus &
sanguis secundum præsentiâ naturalem
fuissent planè destructi: adeoque præsentiâ
sacramentalis dependet à naturali. Hinc et-
iam Theologi conformiter ad Tridentinum
docent sub singulis speciebus quædam poni
per concomitantiam, eò quòd sint connexa
naturaliter cum corpore aut sanguine se-
cundum præsentiâ naturalem.

61.
Quorum-
dam proba-
tio satis
vulgata, an
solida,

Solet idem ordinariè probari ex hoc,
quòd necessariò debeat sacerdos proferre
verbum in persona Christi tamquam prin-
cipalis consecrantis; quòd omnino præsup-
ponit ipsum alibi existere. Sed ad hoc res-
ponderi posset, sufficere, ut alibi existeret
quovis modo. Nam etsi non foret in cæ-
lo, sed tantum alicubi in Sacramento, adhuc
quantum est præcisè ex parte allegatæ pro-
bationis, posset sacerdos verè loqui in per-
sona ipsius, & consecrare eum in novis ho-
stias. Quàmvis aliundè colligatur præsen-
tiâ sacramentalem in una hostia non pen-
dere ab alia simili, & per accidens se habe-

re ad consecrationem alterius hostiæ; so-
lumque pendere à præsentiâ naturali, ne-
que posse in prima hostia illam poni, nisi
Christus sibi in præsentiâ naturali suppo-
natur.

Immo non desunt qui existimant in tri-
duo mortis potuisse validè consecrari cor-
pus Christi: quando tamen Christus de cæ-
lo non existeret in præsentiâ naturali se-
cundum humanitatem, secundum quam ta-
men ei competit summum & æternum sa-
cerdotium, vi cuius censetur offerens prin-
cipalis, in cuius pròinde persona alii tamquam
ministri loquuntur, dum consecrant. Potius
tamen censèo ob hoc ipsum non potuisse
in triduo, in quo anima erat separata, con-
secrationem fieri: secundum animam enim
præcisè non erat Christus sacerdos, sed quæ
homo: neque animæ illius absque corpo-
re convenit sacrificare, adeoque nec mi-
nistris nomine ejusdem, sed solum in per-
sona Christi Dei hominis (quæ tunc non
vivebat) loquentibus.

QUESTIO VI.

*Quid agere & pati possit Christus
prout est in Eucharistia?*

Satis constat inter plerosque Docto-
res, operationes sive actus immanentes
intellectus & voluntatis quos Christus ha-
bet in cælo, habere etiam concomitantè
in Sacramento; idque ratione naturalis con-
nexionis, ob quam accidentia à loco inde-
pendentia concomitantur suum subjectum.
Quod etiam de actibus sensuum internor-
um, immo & extenorum est dicendum.
Quàmvis enim sensatio externa requirat
præsentiâ objecti, ubi primò elicitur, non
tamen ubi concomitantè ponitur. Idem est
de qualitativis per alterationem productis,
quas si reciperet in præsentiâ naturali, v. g.
in ultima coena, quando alterationis erat
capax, reciperet etiam concomitantè in
Sacramento.

Similiter satis constat corpus Christi non
moveri concomitantè ad motum ejusdem
in cælo: nam præsentiâ localis & actiones
ab ea dependentes non concomitantur in
Sacramento. Immo ne quidem ibi move-
tur motu simili: non enim quando progred-
itur in cælo, levat brachium &c. idem fa-
cit in Sacramento: immo ne quidem facere
poteft, cum ista supponant præsentiâ cir-
cumscriptivam seu quantitativam.

Quæritur itaque quænam passiones aut
actiones possint Christo competere primò
in Sacramento seu quatenus est in Sacra-
mento.

Dico I. Christus quatenus est in Sacra-
mento potest elicere actus intellectus non
dependentes à phantasmate, & voluntatis, si
æque